

MILJØstyrelsen
Industri & Transport

9. december 2004
J.nr. D 017-0008
anc, asj

GRUNDNOTAT

Forslag til Rådets beslutning om Det Europæiske Fællesskabs tilslutning til UN-ECE's PRTR-protokol om registre over udledning og overførsel af forureningsstoffer

(KOM (2004) 635 endelig).

1. Status

Kommissionen sendte den 6. oktober 2004 forslag til Rådet om Fællesskabets tilslutning til UN-ECE protokollen om forureningsregistre (PRTR-protokollen).

Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, stk. 1, jf. artikel 300, stk. 2, 1. afsnit, 1. punktum, stk. 3, 1. afsnit, og stk. 4. Det skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet efter proceduren i artikel 300, stk. 2, 1. afsnit, 1. punktum.

Forslaget er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

Europa-Parlamentet har ikke afgivet udtalelse på nuværende tidspunkt.

Beslutningen om at indføre bindende retningslinier om etablering af nationale forureningsregistre – PRTR – er fastlagt i Århus-konventionen, artikel 5, stk. 9, og 10, stk. 2(i). Konventionen blev undertegnet af Fællesskabet og dets medlemsstater den 25. juni 1998. Danmark ratificerede Århus-konventionen den 29. september 2000. Fællesskabet har endnu ikke ratificeret konventionen.

PRTR-protokollen blev underskrevet i Kiev af 36 lande den 21. maj 2003 på et ekstraordinært partsmøde under Århus-konventionen i tilknytning til den femte pan-europæiske miljøministerkonference, "Environment for Europe". Fællesskabet, alle daværende medlemsstater, inklusive Danmark, samt de nye medlemsstater med undtagelse af Malta og Slovakiet underskrev protokollen. Endvidere underskrev Armenien, Bosnien-Herzegovina, Bulgarien, Kroatien, Georgien, Norge, Moldova, Rumænien, Serbien og Montenegro, Schweiz, Tadjikistan, Makedonien og Ukraine.

Protokollen er en "åben protokol". Det betyder, at den er åben for undertegnelse for

- ◆ alle stater, der er medlem af FN,
- ◆ regionale organisationer for økonomisk integration bestående af suveræne stater, der er medlemmer af FN, og som har overdraget kompetence på de områder, der er omfattet af protokollen.
- ◆ lande uden for UNECE
- ◆ ikke-parter til Århus-konventionen

Det Europæiske Fællesskab er et eksempel på de nævnte regionale organisationer.

2. Formål og indhold

Forslaget om Fællesskabets tilslutning til protokollen har til formål at give Rådets formand mandat til at tilslutte sig protokollen på Fællesskabets vegne.

Et PRTR (Pollutant Release and Transfer Register) er et forureningsregister, der primært indeholder oplysninger om emissioner fra navngivne enkeltvirksomheder. Formålet med et PRTR er at give offentligheden adgang til oplysninger om blandt andet emissioner via internettet.

Protokollen indeholder bestemmelser om, hvilke aktiviteter (anlægstyper), der er omfattet, hvilke stoffer (herunder affald), og tærskelværdier for hvornår, der skal rapporteres, hvor ofte, der skal rapporteres (årligt), offentlighedens adgang og fortrolighed samt en bestemmelse om, at der i forbindelse med partsmøder skal ske en evaluering og videreudvikling af protokollens krav.

Aktiviteter

De omfattede aktiviteter (anlægstyper) svarer som udgangspunkt til aktiviteter (anlæg), der er omfattet af IPPC-direktivet. Ud over IPPC-anlæg er renseanlæg, fiskeopdræt og minedrift omfattet af protokollen.

Endvidere skal diffuse kilder omfattes i det omfang, oplysningerne allerede indsamles nationalt i andre sammenhænge. Som eksempler på diffuse kilder kan nævnes vejtrafik og små virksomheder.

Stoffer

Protokollen omfatter en liste over 86 stoffer med tærskelværdier for hvert stof. Alle 50 stoffer fra det europæiske rapporteringssystem EPER indgår i protokollen, herunder de seks drivhusgasser fra Kyoto-protokollen. Listen er udvidet med yderligere 36 stoffer i forhold til EPER, herunder blandt andet med en række pesticider.

Affald

Der er etableret et to-strengt system, hvor parterne kan vælge, om de vil rapportere affald som årlige mængder eller som indholdet af kemikalier i affaldet. Det skal samtidigt oplyses, om affaldet bortskaffes (deponeres) eller nyttiggøres.

Begrundelsen for det to-strengede system er, at affald håndteres meget forskelligt i UNECE-landene. EU fokuserer på affaldsmængder og -kategorier, mens det amerikanske og canadiske system udelukkende omfatter oplysninger om indholdet af kemikalier i affald.

Endvidere skal navn og adresse på affaldsmodtageren oplyses ved grænseoverskridende transport af farligt affald.

Fortrolige oplysninger

Århus-konventionens principper om fortrolighed er medtaget i protokollen i det omfang, de er relevante for et PRTR. Hvis en virksomhed har fortrolige oplysninger, skal offentligheden i stedet informeres om, hvilke typer af oplysninger, det drejer sig om, og hvis muligt, hvilken stofkategori en emission kan henføres til.

Offentlighedens adgang til oplysningerne samt deltagelse i udviklingen og drift

Protokollen stiller krav om, at parterne senest 15 måneder fra det kalenderår, oplysningerne vedrører, på en lettilgængelig måde skal stille oplysningerne til rådighed for offentligheden via internettet.

EU skal dog som regional organisation først offentliggøre oplysningerne 24 måneder fra det kalenderår, oplysningerne vedrører.

Parterne til protokollen skal endvidere sikre offentligheden mulighed for at deltage i beslutningsprocessen og udviklingen af PRTR.

Ændringer af protokollen og annekser

Protokollen indeholder også bestemmelser om ændringer af selve protokolteksten og ændringer af annekser (omfattede aktiviteter, stoffer, affaldskategorier og regler om voldgift).

Ændringer af selve protokolteksten bliver bindende for en part 90 dage efter, at den har tilsluttet sig ændringen.

Ændringer af annekserne er bindende for parterne, med mindre de inden 12 måneder fra ændringen er besluttet, giver meddelelse om, at de ikke ønsker at tiltræde ændringen. Hvis mere end en tredjedel af parterne meddeler, at de ikke ønsker at tiltræde ændringen, kan den ikke træde i kraft.

Partsmøder

Da der er tale om en åben protokol, har det været nødvendigt at etablere procedurer og organer, der gælder specifikt for protokollen, af hensyn til ikke-parter til Århus-konventionen og ikke-ECE-medlemmer.

Der er derfor en bestemmelse om partsmøder i protokollen. En vigtig opgave for partsmødet er at sikre en udvikling af systemet baseret på erfaringer samt at udarbejde vejledning, der kan støtte parterne i deres arbejde.

Protokollens konsekvenser i forhold til eksisterende EU-regulering

Gennem Kommissionens beslutning af 17. juli 2000 om implementering af et europæisk emissionsregister, EPER, er medlemslandene allerede forpligtet til at indberette emissioner til luft og vand til EU på virksomhedsniveau fra en lang række af de aktiviteter, der er omfattet af protokollen. Denne beslutningen har hjemmel i IPPC-direktivet.

EPER-registreret findes offentlig tilgængeligt på det Europæiske Miljøagenturs hjemmeside på www.eper.cec.eu.int

For at leve op til kravene i PRTR-protokollen skal EPER udvides med affald og nye aktiviteter (renseanlæg, fiskeopdræt og minedrift) og flere stoffer. Endvidere skal diffuse kilder medtages i det omfang, det er muligt. Det vil i praksis ske ved at ophæve EPER og erstatte det med PRTR.

Kommissionen har derfor vedtaget et forslag til PRTR-forordning, som er fremsendt til Rådet parallelt med forslaget til beslutningen om Det Europæiske Fællesskabs tilslutning til UN-ECE's protokol (Kom(2004) 634 endelig).

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Der er ikke i Kommissionens forslag om tilslutningen til PRTR-protokollen redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet. EU ønsker med dette forslag at følge sin underskrift på PRTR-protokollen op ved tiltræde (ratificere) den. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Fællesskabets tilslutning til PRTR-protokollen vil ikke i sig selv have konsekvenser for Danmark.

EU vil implementere PRTR-protokollen i EU-lovgivningen gennem en forordning, der vil have konsekvenser for Danmark. De er beskrevet i rammenotatet om PRTR-forordningen, som forelægges parallelt med dette rammenotat.

5. Høring

Forslaget er sendt i en generel høring.

Forslaget giver ikke anledning til bemærkninger hos Erhvervsorganisationen for forsikring og pension, Registrerede Revisorer, Finansrådet, Dansk Fjernvarme, Advokatrådet og Genvindingsindustrien.

Mærsk Olie og Gas gør opmærksom på, at off-shore operationer allerede indrapporterer om udledninger til Miljøstyrelsen i henhold til OSPAR, og Miljøstyrelsens retningslinier og bør derfor ikke være omfattet af PRTR-protokollen. Endvidere er der et ønske om regelforenkling på rapporteringsområdet, bl.a. for at undgå unødvendig rapportering.

Marinbiolog Ole Gorm Norden Andersen, der har modtaget forslaget via Dansk Amartørfiskerforening og finder det ikke i samklang med Århus-konventionen, at materialet er fremsendt i høring på engelsk.

Sagen har været forlagt Miljøspecialudvalget for miljø.

Oliebranchen kan støtte vedtagelsen af forslag til beslutning om tilslutning til PRTR-protokollen, som den kommer til udtryk i det fremsendte rammenotat.

Dansk Industri finder, at de enkelte medlemsstater bør bevare retten til individuelt at forhandle ændringer i regi af PRTR-protokollen.